Št. 129 Poštnina plačana v gotovini Tassa pagata contanti con la posta

V Trstu, v petek 1. junija 1923. Posamezna številka 20 cent. Letnik XLVIII

EDINOST

tuhaja, izvzemši ponedeljek, vsak dan zjutraj. Uredništvo: ... Asiškega št. 20, I. nadstropje. Dopisi naj ... naslavljajo ... plume se ne sprejemajo, rokopisi se ne vračajo. Izdaja: ... Anton Gerbec. — Lastnik tiskarne Edinost. Tisk tiska... znaša za mesec L 7.—, 3 mesece L 19.50, pol leta L 33.— in celo leto L 60.—. Za inozemstvo mesečno 4 lire več. — Telefon uredništva in uprave št. 11-57.

Posamezne številke v Trstu in okolici po 20 cent. — Oglasi se računajo v širokosti ene kolone (72 mm.) — Oglasi trgovcev in obrtnikov mm po 40 cent. osmrtnice, zahvale, poslanice in vabila po L 1.—, oglasi denarnih zavodov mm po L 2. — Mali oglasi po 20 cent. beseda, najmanj pa L 2. — Oglasi, naročnina in reklamacije se pošiljajo izključno upravi Edinosti, v Trstu, ulica sv. Frančiška Asiškega štev. 20, I. nadstropje. — Telefon uredništva in uprave 11-57.

Mostovi do prijateljstva

Italija se je z vso vnemo lotila dela za svojo gospodarsko vzpostavo. Čehoslovaški narod je imel z Italijo skupen program: Avstrija se mora zrušiti! Čehoslovaška se je znebila težke bojne oprave ter se je s svojo industrijsko in trgovsko silo postavila v vrsto narodov, ki bodo bili bitko bodočnosti. Ko smo prišli k Vam, smo zadobili gotovost o tej sijajni zvezi dveh narodov, ki ju spaja vkupnost minulosti, sedanjosti in bodočnosti. Češko-italijanski kulturni odnošaji so prastari. K zmagi Italije so v visoki meri pripomogli čehoslovaški legijonarji. Z navdušenjem in ob navzočnosti vsega prebivalstva smo Vam v Rimu podelili zastavo armadnega zbora: na oltarju domovine, kjer slavimo le tiste, ki nas ljubijo.

Sedaj pa je treba namesto oboroženega tovarištva in skupnih žrtev postaviti bratstvo src in skupnost interesov. Vaš minister dr. Beneš mi je rekel danes: «Jaz ljubim Italijo in sem jo vedno ljubil!» Verujem v prisrčnost in iskrenost njegovih besed. V poslanski zbornici pa se je dr. Beneš dne 27. januarja 1921. spominjal s hvaležnostjo zaslug, ki jih je Italija izkazala Čehom med vojno in je naglašal svoje zanimanje za Italijo, italijanski narod, italijansko kulturo in za medsebojne odnošaje med Italijo in Čehoslovaško. S takimi čustvi smo prišli na to konferenco, kjer se pozablja na notranje boje v lastni deželi in na vnanja nasprotstva. Na vsakem našem potovanju nam je pred očmi cilj, da v deželi, kamor prihajamo, položimo seme za uresničenje naših sanj, ki smo jim apostoli: mednarodne vzajemnosti. Pravijo, da se od idealizma samega ne more živeti ter da se morajo upoštevati tudi resničnosti. Pri tem pa se pride najdalje, če se damo voditi **le od pravičnosti,** ki se je porodila v večnem Rimu, od katere so vsi narodi prejeli svoja pravna načela. Sleherni dan vidimo težave, ki se postavljajo na pot poravnavi krivice. Toda lahko je — **čim vidimo krivico — se postaviti na piedestal pravice.** Da odvrnemo to nesrečo, ki je zadobila svoj koren tudi na polju gospodarstva, se zbiramo vsako leto.

Nekdaj so se mogla politična vprašanja ločevati od gospodarskih, ko se diplomacija ni bavila s trgovskimi vprašanji. Danes pa se morajo ta vprašanja skupno razpravljati. Tudi Tittoni je na tisti znameniti konferenci, ki se je vršila na Kapitolu leta 1917, izrazil potrebo, da se po krvavih sporih proučevanje gospodarskih potreb ne vrši v duhu vojne, marveč v novem duhu. Neprestano moramo biti v službi ideje, ki smo jo izpoznali za pravo. Zgled tolmača te zdrave filozofije je predsednik čehoslovaške republike Masaryk, ki jo je propovedoval svojemu narodu tudi v letih suženjstva.

* * *

To bi bile bistvene točke iz govora, ki ga je imel načelnik italijanske delegacije, bivši minister Angelo Pavia, na otvoritveni seji mednarodne parlamentarične trgovske konference, ki se je vršila te dni v Pragi. Priznavamo brez pridržka, da je gospod Pavia govoril lepo, idealno, tu pa tam tudi poetično, ter da se mora njegovim mislim pridružiti vsak blago in plemenito čuteč človek. Želeli bi tem iskreneje, da bi se **teorije,** ki jih je tako veljavno razvijal gospod Pavia vsepovsod prenašale tudi v prakso. Ne moremo si pa kaj, da bi ga ne opozorili na neko dejstvo velike pomembnosti. G. Pavia se zaveda, kolike važnosti bodo za Italijo tesni gospodarski stiki in prijateljski politični odnošaji s Čehoslovaško. Samo naj ne pozabi na tisti francoski pregovor, ki pravi, da so prijatelji mojega prijatelja tudi moji prijatelji!» Gospod delegat in vsa italijanska javnost ne bi smela prezirati dejstva, da so si Čehi in Jugosloveni ne le politični prijatelji, ampak da jih spaja tudi krvna vez. Znano pa je, da kri ni voda!

Ko to ugotavljamo, priznavamo odkrito, da smo mi v Julijski Krajini pri tem tudi egoisti: da mislimo tudi nase in svoj položaj, ne da bi pri tem prihajali v navkrižje s svojim položajem državljanov Italije. Nasprotno! V smislu resnice in potrebe, ki jo izraža gori omenjeni francoski pregovor, si mora Italija, kot prijateljica Čehov, želeti tudi prijateljstvo z Jugosloveni. Do tega prijateljstva, ako naj bo res iskreno in trajno, pa tvorimo most ravno mi Jugosloveni v Julijski Krajini. Ta resnica je tako očitno na dlani, da se ji more odtegati le absolutna slepota. Kdor pa jasno gleda stvari, mora razumeti, da mi v Julijski Krajini — vsled bratstva in zavezništva med Čehi in Jugosloveni — tvorimo posredno tudi enega mostov med Rimom in Prago! **Radi koristi in potreb bodočnosti, ki jih je g. Angelo Pavia tako izrazito podčrtal, bi morala torej Italija vso svojo notranjo politiko napram svojim jugoslovenskim državljanom uravnavati tako, da bi med soplemenjaki teh poslednjih onkraj meje nikakor ne kvarila razpoloženja za prijateljske odnošaje med italijanskim in jugoslovenskim svetom!** Vsa politika napram nam v Julijski Krajini naj bi stremela za tem, da pride Italija v res iskrene prijateljske odnošaje s prijatelji svojih čeških prijateljev!

Italija

Zbornica dala vladi zaupnico in sprejela začasni proračun — Poslanec Stanger za slov. šole in rabo hrvatskega in slovenskega jezika na sodiščih in drugih državnih uradih

RIM, 31. V začetku včerajšnje seje je predsednik De Nicola obžaloval napad na poslanca Misurija in izrekel v imenu zbornice željo, da bi ranjeni poslanec čim prej okreval in se zopet udeleževal parlamentarnega dela. V imenu vlade je on. Acerbo izjavil, da je Mussolini dal najstrožje ukrepe proti krivcem tega napada.

Pri nato sledeči razpravi o začasnem proračunu je poslanec Longinotti izjavil, da bodo popolarci glasovali za odobritev proračuna. Finančni minister De Stefani je potem odgovarjal na izvajanja raznih poslancev in branil svoje stališče v finančni politiki. Dokazoval je pravilnost svojih izjav v znanem govoru v Milanu ter izrazil svoje zadoščenje radi okolščine, da je ves narod prepričan o nujni potrebi varčevanja in da nosi s samozatajevanjem vse hude posledice finančne politike sedanje vlade.

S tem govorom je bila razprava za odobritev začasnega proračuna zaključena, nakar je bilo predloženih več resolucij, kjer je prišlo do mestoma zelo hrupnih prerekanj med fašisti in drugimi strankami.

Poslanec Stanger je pozval vlado, da vzpostavi v obmejnih pokrajinah enakopravnost vseh državljanov pred zakonom in da ščiti in ukaže ščititi po svojih podrejenih pravice drugorodcev za ohranitev in rabo njihovega jezika, zagotavljajoč tem plemenom svobodo v gospodarskem in kulturnem razvoju s tem, da jim v prvi vrsti povrne šole, ki so jim bile odvzete. Govornik je povdarjal, da je dolžnost vlade dati tujerodnim manjšinam pogoje za svoboden razvoj njihovega jezika in njihove kulture. Medtem pa se stavijo v Istri ljudstvu, ki je pokorno državnim oblastvom, vse mogoče ovire na pot do tega razvoja in to predvsem zato, ker se ne vlada tam po enotnih načelih, ampak po volji posameznikov in s policijskimi metodami. Odstranjenih je bilo tako mnogo slovanskih učiteljev, skoro vse ljudske in srednje šole so zaprte. Na tak način ne bo vlada dosegla asimilacije Slovanov: ne narodne asimilacije, ker imajo Slovani lastno zavest, ki se ji ne morejo odreči, ampak civilne, v smislu usvajanja in upoštevanja italijanskih predpisov. Ravnotako ne odgovarja ureditev sodnijskih uradov interesom tega ljudstva, ki je podvrženo visokim troškom, ako hoče urediti svoje pravne interese. Obžaloval je, ker se je vlada branila izmenjati avstroogrske krone pod možnimi pogoji in tako spravila mnoge nekdaj tako cvetoče zadruge v nevzdržen položaj, med katerimi se baš vsled tega nekatere nahajajo tik pred polomom. Opozoril je, da se tudi vojne odškodnine prepočasi izplačujejo, medtem ko ne morejo oškodovanci zadostiti niti najnujnejšim potrebam in položil vladi na srce skrb upokojencev bivše vladavine, ki niso danes v stanu preživljati svojih družin ter zaključil, da naj se z Istro postopa kakor z drugimi pokrajinami kraljevine in da naj se da Slovanom iste pravice kakor vsem italijanskim državljanom.

Nato je zbornica z 248 proti 83 glasovom izrekla vladi zaupnico. Pri tajnem glasovanju je bil s 188 proti 62 sprejet začasni proračun. Seja je bila zaključena ob 22'20.

Potovanje ministrskega predsednika Mussolinija

RIM, 31. Ministrski predsednik Mussolini bo v petek 1. junija prisostvoval otvoritvi mednarodnega semnja v Padovi. Pri tej priliki bo govoril minister za industrijo in trgovino Rossi, medtem ko bo Mussolini govoril pri svečani posvetitvi novih bronenih vrat padovskega vseučilišča. Na teh vratih bodo vrezana imena vseh študentov padovskega vseučilišča, ki so padli v zadnji vojni.

Popoldne istega dne in naslednje dva tri dni obišče Mussolini Rovigo in druga mesta v Polesini, Vittorio Veneto, Mestre, Benetke in bojišča ob Piavi do Montella.

Dne 5. in 6. se bosta vršili v Rimu dve važni seji ministrskega sveta, katerima bo predsedoval Mussolini sam. Govori se, da se bo na teh sejah razpravljalo o vprašanju preureditve volilnega reda.

Dne 10. t. m. se udeleži Mussolini romanja Garibaldincev na Caprero. Pri tej priliki obišče več mest na Sardiniji, med katerimi gotovo Cagliari in Sassari. Po svojem povratku v Rim bo imel ministrski predsednik važen političen govor, o katerem ste že poročali.

Dne 17. in 18. junija pojde Mussolini v Piacenco, kjer bo prisostvoval veslarskim tekmam in raznim fašistovskim patrijotičnim svečanostim. Dne 24. junija bo ministrski predsednik prisostvoval v Rimu velikemu zboru bivših borcev v proslavo zmage ob Piavi.

Po koncu parlamentarnega dela namerava Mussolini obiskati Sicilijo. Ob povratku s Sicilije bo najbrže imel v Neapolju govor, v katerem bo podal sintetično sliko opazovanj s svojega potovanja. Tekom poletja obišče Mussolini skoraj gotovo tudi druge italijanske dežele in bo imel o priliki 20. septembra v Turinu velik in važen političen govor.

Demisija državnega podtajnika za poljedelstvo

RIM, 31. Cargini, državni podtajnik za poljedelstvo je podal demisijo, ker je postal njegov položaj v vladi nevzdržen vsled tega, da je čestital Misuriju radi njegovega protifašistovskega govora v poslanski zbornici. Mussolini je demisijo sprejel in odpravil omenjeno podtajništvo.

Ostanki vojnega materijala na dražbi

RIM, 31. Na seji razsodišča za razveljavljenje pogodb za prodajo ostankov vojnega materijala je sporočil predsednik, da se je Mussolini izjavil za predlog razsodišča, da naj se preostali vojni materijal proda na dražbi najboljšemu ponudniku.

Jugoslavija

Pričetek dela v narodni skupščini Svečana otvoritev parlamenta

BELGRAD, 31. Včeraj ob 9'30 je predsednik Ljuba Jovanović otvoril prvo redno sejo narodne skupščine. Po prečitanju zapisnika zadnje seje, je skupščinski tajnik naznanil, da je kralj sprejel ostavko predsednika Jovanovića kot ministra za vere ter bo ta resort upravljal začasno minister za socialno politiko Perić. Minister pravde je s posebnim aktom prosil skupščino, naj izvoli dva člana v upravni odbor za vojno odškodnino. Skupščini je bilo predloženih 137 prošenj in pritožb. Notranje ministrstvo zahteva izročitev sledečih poslancev: Stjepana Radića zaradi 6 slučajev, dr. Hadžija, Antona Sušnika, Vlad. Pušenjaka zaradi 3 slučajev, dr. Grisogona, dr. Mačka, Predavca, Košutića, dr. Krnjevića, dr. Sečerova in Vujovića. Zahteva je bila izročena imunitetnemu odboru.

Po prečitanju interpelacij posl. dr. Dušana Boškovića in Agatonovića in raznih resolucij je skupščina prešla na prvo točko dnevnega reda: Slovesna otvoritev. Ministrski predsednik Pašić je prečital sledeči ukaz:

«Mi, Aleksander, po milosti božji in volji naroda kralj Srbov, Hrvatov in Slovencev, rešujemo na predlog predsednika našega ministrskega sveta in na podlagi čl. 52 ustave in po zaslišanju našega ministrskega sveta, da se zasedanje narodne skupščine, izvoljene 18. marca 1923 in z ukazom od 21. decembra 1922 sklicana za 16. april 1923 otvori dne 30. maja 1923 s čitanjem tega ukaza. Predsednik našega ministrskega sveta naj izvrši ta ukaz. Aleksander. Podpisi vseh ministrov». Prečitanje ukaza so pozdravili poslanci z živioklici na kralja.

Kot druga točka je bila na dnevnem redu volitev skuščinskih odborov. Predsednik Ljuba Jovanović je naznanil, da se bodo vršile volitve istočasno za vse odbone. Po desetminutnem odmoru se je pričelo glasovanje, ki je trajalo eno uro. Med glasovanjem je bil poslancem razdeljen zakonski načrt o ustrojstvu vojske in mornarice. Rezultat volitev je bil sledeči:

Zakonodajni odbor (42 članov): oddanih glasov 232. Lista Marka Gjuričića (rad.) je dobila z džemijetskimi in nemškimi glasovi 129 glasov in 23 članov, lista Ljube Davidovića 49 (9), dr. Hohnjeca (kler. in Bunjevci) 27 (5), dr. Hrasnice (musl.) 15 (3). Jovana Jovanovića (zemlj.) 11 (2). Ena glasovnica je bila prazna.

Finančni odbor (31 članov): oddanih 232 glasov. Dobili so: radikali 130 (17), demokrati 48 (6), klerikalci 22 (3), muslimani 20 (3), zemljoradniki 11 (2). Ena glasovnica je bila prazna.

Administrativni odbor (21 članov): oddanih 233 glasov. Dobili so: radikali 12 članov, demokrati 4, klerikalci 2, muslimani 2, zemljoradniki 1 člana. Enako število članov je bilo izvoljenih od vsakega kluba tudi v imunitetni odbor in odbor za prošnje in pritožbe.

Predsednik Ljuba Jovanović je po proglasitvi izida volitev prosil odbore, naj se že popoldne konstituirajo in obvestijo o rezultatu skupščinsko predsedstvo.

Finančni minister je nato predložil nujni predlog o naknadnem odobrenju kreditov za 1135 miljonov Din., za katero svoto je vlada dosedaj prekoračila proračun ter predlog o izrednem kreditu v znesku 64 miljonov Din. za tekoče izdatke. Demokrati so se ostro izrekli proti nujnosti tega predloga, ki je bil proti njihovim glasovom sprejet.

Vojni minister je predložil zakonski predlog o ustrojstvu vojske, kateremu je bila istotako priznana nujnost.

S tem je bil dnevni red izčrpan in je predsednik predlagal sledeči dnevni red za prihodnjo sejo, ki se bo vršila v petek: 1.) Deklaracija vlade. 2.) Razprava o zakonskem načrtu o ustrojstvu vojske. 3.) Volitev dveh članov skupščine v odbor za izplačilo vojne odškodnine.

Ob 12.30 je bila prva redna seja skupščine zaključena.

Popoldne so se konstituirali skupščinski odbori. Tudi tu je opozicija odklonila mesta v predsedništvih ter so bili izvoljeni sami radikalski funkcionarji. Posamezni odbori imajo sledeče vodstvo:

Zakonodajni odbor: predsednik Marko Gjuričić, I. podpredsednik Žarko Miladinović, II. podpredsednik dr. Dušan Peleš, tajnik Velja Popović.

Finančni odbor: predsednik Dobra Mitrović, podpredsednik Stevan Nešić, tajnik Stanković.

Administrativni odbor: predsednik Milan Simonović, podpredsednik Petar Bogovac, tajnik dr. Stanković.

Odbor za pritožbe in prošnje: predsednik Tomo Orahovac, podpredsednik Kujundžić, tajnik Gligorijević.

Imunitetni odbor: predsednik Nastas Petrović, podpredsednik dr. Joca Jalošević, tajnik Svetislav Mihajlović.

Novi zakon o uredbi jugoslovenske vojske

BELGRAD, 31. Ministrstvo vojne in mornarice je izdelalo načrt novega zakona o uredbi vojske, ki ga namerava v najkrajšem času predložiti narodni skupščini. Ker ta zakon zanima ne samo vojaške kroge, marveč tudi širšo javnost, priobčujemo na tem mestu njegove bistvene določbe. Čl. 10. govori o obvezni službi, ki traja od dovršenega 21. leta do 50. leta starosti in se deli a) v operativni (aktivni vojski od dovršenega 21. leta do dovršenega 40. leta leta in b) v rezervi od dovršenega 40. leta do dovršenega 50. leta. Čl. 11. določa delokrog vojnega ministrstva v času vojne, ko lahko vpokliče na vojaško službo tudi mladeniče od dovršenega 18. leta do dovršenega 20. leta. Prav tako lahko vojno ministrstvo po potrebi odredi v slučaju vojne tudi vpoklic moških do 60. leta, če so seveda sposobni za vojaško službo v ozadju. Število vojske v stalnem kadru in z obvezno vojaško službo, kakor tudi onih, ki so v rezervi in se vpokličejo samo v slučaju potrebe, se določa vsako leto v proračunu. Naslednje določbe govore o notranji delitvi vojske v posamne edinice, o generalštabni stroki, ekonomski, tehnični, sanitetni, veterinarni, sodni, duhovniški in muzikalni stroki ter prihajajo na razdelitev države v vojaško-teritorijalnem oziru. Država se deli na armadne oblasti, te na divizijske, divizijske na vojne okruge in slednji na vojna okrožja. Število teh voj. oblasti se bo določilo z naredbo o formaciji vojske. Čl. 43. obsega določbe o stalnem kadru.

Služba v stalnem kadru se začenja v letu, ko je novobranec dovršil 21 let in traja 18 mesecev in sicer za vse stroke in vrste armade. Čl. 48.: Nihče ne more postati državni, samoupravni ali občinski uradnik, niti dijakon, duhovnik, menih ali sploh duhovna oseba, dalje ne more nihče začeti samostojnega poklica, za čigar opravljanje prosi dovoljenja državne ali samoupravne oblasti, ako ni odslužil v stalnem kadru obveznega roka. Izjema, so samo oni, ki so stalno ali začasno osvobojeni od vojaške obveznosti. Čl. 50. Rok službe v stalnem kadru se skrajša na 9 mesecev: 1.) onim, ki so dovršili ali dovrše do 27 leta univerzo, srednjo šolo ali kako drugo višjo ali srednji enako strokovno šolo ali najmanj šest razredov gimnazije odnosno realke in sicer ako v teh 9 mesecih napravijo izpit za rezervnega častnika odnosno dovrše z uspehom šolo za rezervne častnike; 2.) v rodbinah, kjer se vpokliče prvorojenec pri živem očetu (stricu, dedu), in ki nima brata ali moškega člana, ki bi bil star 17 ali več let. Sledeča dva člana rodbine služita po vrsti polni rok. V rodbinah, kjer ima prvorojenec brata (ali moškega člana rodbine), ki je star 17 ali več let, služi prvorojenec in sledeči član rodbine polni rok, tretji član rodbine pa skrajšan rok na isti menjajoči se način. Ta dva člana rodbine, ki sta odslužila svojo dobo, dajeta sledečemu članu pravico do skrajšane službene dobe, čeprav kdo od njih pozneje umrje; 3.) neoženjenim ali tistim, ki se preživljajo sami in ki so podedovali kako posestvo ali obrt, katero morajo sami obdelovati odnosno voditi; 4.) za one, ki sta jim v vojni 1912-1918 leta umrla od ran odnosno drugih vojnih nezgod dva ali več rodbinskih članov, velja ta odredba do 1938. leta. Čl. 51. Od službe v stalnem kadru se osvobode: a) stalno nesposobni; b) začasno nesposobni, ako do 25. leta ne postanejo sposobni; c) edini oskrbniki nesposobnih družinskih članov, ki žive od poljedelstva ali ročnega dela in plačujejo izvzemši osebni, 20 ali manj dinarjev neposednega davka. Med nesposobne člane rodbine se prištevajo ženske sploh, od moških pa v starosti pod 17 in nad 60 let. V tem slučaju odločujejo komandanti divizijskih oblasti. Čl. 53. Služba v stalnem kadru se novobrancu lahko odgodi a) če je dotični redni dijak kake državne, pooblaščene šole ali tem slične šole in prosi, da se mu vojaška služba odgodi v svrho dovršenja študij. Odlašanje pa ne sme trajati nad 27letno starost prosilca; b) ako je v družini še drug član, ki je že na vojaški službi ali pa jo mora nastopiti skupno s prosilcem.

Dalje slede določila o naboru. Za dezerterje in vse one, ki se hočejo umakniti vojaški službi, so odgovorni družinski očetje in mestna oblast. V slučaju če družinski oče ali dotična mestna oblast ali kdorkoli skriva vojaškega obvezanca ali mu na kak drug način pomaga izogibati se vojaške službe, odgovarja dotični kot soudeleženec za zločin po vojno-kazenskem zakonu. To so splošne določbe, ki se tičejo vseh državljanov v enaki meri. Naslednji odstavki novega zakona govore o činih in avanziranju aktivnih častnikov, o civilnih uslužbencih v vojski, o vežbanju in manevrih, ki se jih udeležujejo rezervni častniki, o plači častnikov, podčastnikov in moštva, o dodatkih za oženjene častnike in vojaške uradnike ter pokojninah. Pravico do pokojnine ima častnik, ki je služil 10 let ali pa je postal nesposoben za aktivno službo. Vojna leta se štejejo dvojno. Vsak častnik, ki je star 60 let, ima pravico do polne pokojnine ne glede na službena leta. Končno navaja zakon še prehodne določbe. Voj. obveznost za službo v vojski in mornarici po novem zakonu se začne s 1. januarjem 1924. leta. Do tega dne pa velja še prejšnji zakon o uredbi vojske. Za novobrance, ki so poklicani 1923. leta, veljajo odredbe dosedanjega zakona, izvzemši dijake, za katere velja novi zakon. Vse pravice, ki so jih dobili posamniki na podlagi prejšnjega zakona, ostanejo še nadalje v veljavi.

Poljska

Maršal Pilsudski izstopil iz poljske vojske

VARŠAVA, 31. Listi poročajo, da je maršal Pilsudski podal demisijo kot načelnik glavnega stana in kot predsednik višjega vojnega sveta ter izjavil, da je sklenil zapustiti vojsko.

Nemčija

Pred novo nemško ponudbo

BERLIN, 31. Včeraj so se nadaljevali pogovori vlade z načelniki strank in je bil sklenjen sporazum v glavnih točkah ponudbe, ki jo bo Nemčija v kratkem predložila zaveznikom za način plačanja vojne odškodnine. Kar se tiče svote, se splošno smatra, da ne bo Nemčija ponudila več nego prvikrat, t. j. 30 miljard zlatih mark.

Potni listi za potovanje med Nemčijo in porenskimi pokrajinami

BERLIN, 31. Francoska uprava je uvedla potne liste za potovanje iz Nemčije na zasedeno ozemlje. S tem se hoče še bolj ločiti porenska pokrajina od ostale Nemčije. Za dobiti potni list morajo prosilci izpolniti neštete formalnosti, tudi se pogostoma prošnje zavračajo s strani francoskih oblastev.

Konec stavke v Poruhrju

BERLIN, 31. Wolfova agencija poroča, da je bil v plačah dosežen sporazum z rudarji v ruhrski kotlini. V večini rudnikov se je začelo zopet delati. Dobro poučeni krogi trdijo, da so to stavko povzročila prej nasilja komunistov nego prenizke plače. Nevarnost komunistične vstaje obstoja še vedno in to posebno v večjih mestih, ki so brez policije.

Vprašanje sodstva tujcev v Turčiji na poti rešitve. - Pred zaključkom konference.

LAUSANNE, 31. Na današnji privatni seji zavezniških delegatov z Izmet pašo se je ponovno razpravljalo vprašanje garancij za sodstvo tujcev v Turčiji. Zastopnik Turčije je v nasprotstvu s včerajšnjim angleškim predlogom postavil formulo, da bi morali v slučaju aretacije ali preiskave tujcev biti obveščeni pravni svetovalci tekom 24 ur. Po živahni debati so zavezniki sprejeli predlog Izmet paše ter si pridržali pravico, da bodo čakali na tozadevna navodila svojih vlad. Nadejati se je, da bo na ta način rešeno vprašanje sodnih kapitulacij.

Pred podaljšanjem vojaške službe v Belgiji

BRUSELJ, 31. Zbornica razpravlja o načrtu zakona za novačenje. Minister za državno brambo je predlagal podaljšanje vojaške službe za 4 mesece. Vandervelde je izjavil, da se bodo socijalisti borili z vsemi močmi proti temu predlogu.

Po italijansko-čehoslovaškem srečanju na nogometnem igrišču.

PRAGA, 31. Dvanajstkrat zaporedoma se je bila močna italijanska nogometna vrsta zaporedoma merila v mednarodnih tekmah in vsakokrat je bila zmagovita oziroma je izvojevala neodločen izid. Tudi njeno predzadnje srečanje s Čehi je ostalo neodločeno. Tisti, ki so prepričani o nesrečni številki 13, imajo tu res klasičen primer. Trinajsta tekma je bila za italijansko vrsto porazna. Ob velikem zanimanju, ki ga goji posebno mesto Praga za nogometni šport in spričo sijajne zmage je naravno, da vsi češki listi posvečajo dolge ocene in opise temu srečanju. Poleg tega, da je vsaka nogometna vrsta, če igra na domačih tleh, nekoliko na boljšem, pripisujejo listi uspeh boljši češki tehniki, ki dela z nizko žogo, hitrim menjavanjem, skupno, kombinirano igro, medtem ko so Italijano še vedno pristaši visoke žoge. Pohvalno omenjajo listi hitrost in gibčnost Italijanov. Znani češki športni strokovnjak Horaček je mnenja, da bi bili Čehi dosegli še boljši uspeh, če ne bi bilo moštvo «Sparte», ki je tvorilo dober del nacionalne vrste, še utrujeno od tekme, katera se je vršila par dni prej med «Sparto» in angleško profesionalno vrsto W. H. U. in ki je končala z zelo častnim uspehom za «Sparto» 1 : 1. Horaček je tudi mnenja, da je mogoče vplival na italijanske goste miren češki ambijent, medtem ko so oni navajeni na hrupne, žive gledalce, ki ne štedijo s pohvalo in podžigovanjem.

Tekmi je prisostvovalo 28.000 gledalcev. Med njimi je bil čehoslovaški zunanji minister dr. Beneš, minister železnic Stříbrny, italijanski poslanik baron Bordonaro, angleški poslanik sir Clerk, zastopstvo mesta Prage ter mnogo časnikarjev.

DNEVNE VESTI

Borba državnih upokojencev za obstanek

S kr. odlokom od 18. februarja 1923., št. 440 so bile znižane upokojencem, vdovam in sirotam novih pokrajin njihove pokojnine in draginjske doklade za 20% (vdovam draginjske doklade za 10% od 80%). Ako je bil gmotni položaj državnih upokojencev tudi prej neznosen, jih je pa ta nova odredba pahnila v pravi obup in strah za bodočnost. Ni torej nikako čudo, da se je začelo med državnimi upokojenci živahno in odločno gibanje, s katerim nameravajo pripraviti vlado do tega, da ne izrabi proti njim orožje, ki ji ga daje v roko novi zakon, temveč da bi ostalo pri starem, dokler se upokojenci novih pokrajin ne izenačijo z upokojenci iz starih, oziroma dokler se končnoveljavno ne reši vprašanje tudi teh poslednjih.

Od 16. do 21. maja se je vršil v Rimu shod zastopnikov nad 200 društev državnih upokojencev, na katerem sta govorila tudi dva zastopnika državnih upokojencev, vdov in sirot iz novih pokrajin ter orisala žalostni položaj, v katerem se nahajajo državni upokojenci vsled odbitka 20% od dosedanjih prejemkov. Shod je poslal k finančnemu ministru De Stefaniju posebno odposlanstvo, ki mu je izročilo spomenico, vsebujočo upravičene zahteve tega gotovo najrevnejšega in najnesrečnejšega družabnega sloja. Minister je priznal, da so njihove zahteve upravičene. Shod je nadalje sklenil resolucijo, v kateri se proglaša enotna fronta državnih upokojencev starih in novih pokrajin: vsak priboljšek, ki ga dobijo upokojenci starih pokrajin, se mora istočasno raztegniti tudi na upokojence novih pokrajin.

Iz spomenice državnih upokojencev novih pokrajin, ki je bila izročena vladi, posnemljemo, da so pokojnine v novih pokrajinah sledeče: a) pokojnine vdov ne presegajo zneska 300 lir razen par desetkov slučajev, v katerih dosezajo 440 lir; b) večina upokojencev prejema kvečjemu 600 lir, le malo pokojnin znaša od 600 do 1000 lir in kakih 20 nad 1000 lir na mesec. Povprečno pride na posameznega upokojenca z draginjskimi dokladami vred 126 lir na mesec.

Ti neznatni in naravnost sramotni dohodki so bili, kakor omenjeno zgoraj, skrčeni za 20%. Upravičenost tega ukrepa se utemeljuje na ta način, češ da znašajo prejemki upokojencev starih pokrajin le 80% plače, medtem ko so bile bivše avstrijske pokojnine izpremenjene v lire alla pari, in to kljub temu, da se je zamenjava kron v lire izvršila po ključu 60%. Spomenica upravičeno zavrača ta ugovor, kajti od bivše avstrijske pokojnine se odbijejo razni zneski, kakor n. pr. stanarina i. dr. Tudi sklicevanje na dejstvo, da se je zamenjava izvršila po ključu 60%, ne drži, kajti čl. 7. kr. odloka od 27. novembra 1919., št. 2227, s katerim je bil določen ključ zamenjave, pravi, da v slučajih, kjer gre za dajatev ali rabo reči ali dela, ki se ima izvršiti po stopu odloka v veljavo, se ima zamenjava izvršiti alla pari. Poleg vsega tega so prejemki državnih upokojencev starih pokrajin mnogo večji nego novih in isto velja tudi glede povprečnega zneska, ki pride na enega upokojenca.

Iz vsega se vidi torej, da je sedanje gibanje državnih upokojencev novih pokrajin skozinskoz upravičeno.

Javnost spremlja z živimi simpatijami to njihovo borbo in prizadevanje, da se rešijo iz sedanjega neznosnega gmotnega položaja, kateri jim ne povzroča samo fizičnega pomanjkanja, temveč spravlja že tudi v nevarnost dostojanstvo celokupnega sloja državnih upokojencev.

Carinske in davčne olajšave za nove industrije. Uradni list («Gazzetta ufficiale») z dne 28. maja 1923. vsebuje kr. odlok 26. aprila 1923. št. 1974, kateri določa, da je v anektiranih pokrajinah dovoljena do vključno 30. oktobra*) oprostitev obmejnih in občinskih carin za stroje in gradbeni materijal, ki imajo služiti v sledeče namene: 1) za ustanovitev novih industrijskih podjetij, kjer se bodo izdelovali predmeti, kateri se še ne izdelujejo v ozemlju države, ali pa za novo uporabo v industriji; 2) kateri so določeni za industrijska podjetja obstoječa v anektiranih pokrajinah z namenom, da se uvedejo novi industrijski postopki, ki do sedaj niso bili v rabi, ali da se dosežejo dopolnilni predmeti za predmete, ki se že izdelujejo.

Industrijska podjetja, katera odgovarjajo gornjim določbam, v prvih petih letih dejanskega obratovanja ne bodo podvržena obrtnemu davku v smislu zakona 25. oktobra 1896. d. z. l. 220. Za isto dobo bodo tudi oproščena najemninskega in hišno-razrednega davka ter avtonomnih doklad tista poslopja, ki tvorijo sestavni del industrijskega podjetja in služijo trajno obratu. Prošnje za oprostitev teh davkov se morajo predložiti davčnemu oblastvu I. stopnje tekom treh mesecev od dneva, ko bo novo podjetje končano in pripravno za svrho, kateri ima služiti.

*) Originalno besedilo nima letnice. Mišljen pa je gotovo 30. oktobra 1923.

Preureditev finančnih uradov v novih pokrajinah. Kr. odlok od dne 11. marca 1923, št. 662, objavljen v uradnem listu «Gazzetta ufficiale», odreja ustanovitev finančne intendence in oddelka kr. pokrajinskega zakladnega urada v Puli za pokrajino Istro.

Oni del Julijske Benečije, ki je prišel k furlanski pokrajini, pripade finančni intendenci v Vidmu (Udine).

Sodnijski okraj Komen (razun občin Mavhinje, Slivje, Šempolaj in Nabrežina) se izloči iz področja davčne agencije v Sežani in se priklopi davčni agenciji v Gorici.

Občine Mavhinje, Slivje, Šempolaj in Nabrežina se priklopijo davčni agenciji v Tržiču (Monfalcone).

Sodnijski okraj Vipava se izloči iz področja davčne agencije v Postojni in se priklopi davčni agenciji v Gorici.

Občina Gradež in frakcija Izola Morozini se izločita iz področja davčne agencije v Červinjanu in se priklopita davčni agenciji v Tržiču (Monfalcone).

Občina Kačjavas se izloči iz področja davčne agencije v Gorici in se priklopi davčni agenciji v Postojni.

Občini Milje (Muggia) in Dolina se izločita iz področja davčne agencije v Kopru ter se priklopita davčni agenciji v Trstu.

Nova občina Herpelje-Kozina se priklopi davčni agenciji v Kopru.

Področje carinarne v Trstu ostane neizpremenjeno.

Po hamburškem kongresu. Glavno glasilo čehoslovaške socialne demokracije «Pravo Lidu» piše, da so nemški socialni demokratje hoteli na vsak način izsiliti zase kak sklep, ki bi ga donesli domov kot svoj «uspeh». Zahtevali so kako kožo z glave. Če že ne vse čehoslovaške republike, pa vsaj kožo čehoslovaške socialne demokracije. Niso dosegli ne enega ne drugega. Kongres je res naložil vsem socialističnim strankam, naj zastavijo vsa svoja prizadevanja v to, da se narodne strasti ublažijo v interesu boja proti reakciji in da se udejstvijo načela demokratične samouprave **in kulturne svobode povsod tam, kjer živijo narodne manjšine.** Ta zahteva internacionale pa je v čehoslovaški republiki načelno izvedena. Seveda je med tem, kar zahteva internacionala, in med tem, kar zahtevajo nemški socialni demokratje, velika razlika. Njih program govori o samostojni vojski, o samostojnih davščinah, o državi v državi. Na kongresu so zahtevali, naj se pošlje na Češko preiskovalna komisija, ki naj izreče sodbo o politiki češke socialne demokratične stranke in so v svoji kratkovidnosti videli v tem pripravo za izključitev čeških socialnih demokratov iz internacionale. Resolucija kongresa o miru pa zahteva na zaključku, naj izvrševalni odbor internacionale skliče posebno konferenco na narodnih sporih udeleženih socialističnih strank iz srednje in vzhodne Evrope. (Kongres priznava torej, da so narodni spori tu in da jih je treba tudi pravično rešiti. To naj bo odgovor tistim nekdanjim našim socialnim demokratom, ki nikakor niso hoteli priznati te potrebe.) Začetek te konference bo v Čehoslovaški, kjer se bo posebna komisija trudila za poravnavo sporov med čehoslovaško in nemško stranko. To seveda ne bo nikak preiskovalni odbor, nikak sodni tribunal! Mi nimamo nikakega — pravi «Pravo Lidu» — razloga, da bi nasprotovali temu, da se vodilni možje internacionale splošno seznanijo z našimi razmerami in z narodno politiko — nemških socialnih demokratov. Kar se tiče zastopstva češke stranke v internacionali in števila glasov na kongresu, pravi češko socialno-demokratično glasilo, da gre pri tem za podrejeno organizacijsko vprašanje, ki se sčasoma tudi reši v zadovoljstvo čeških socialnih demokratov.

Novi bankovci. Finančni minister De Stefani je dal s posebnim ministrskim odlokom, ki ga je objavila «Gazzetta ufficiale», dovoljenje za napravo in emisijo nove količine državnih bankovcev po 5 in 10 lir. Ta novi papir se porabi za nadomestitev obrabljenih in pokvarjenih bankovcev iste vrste, ki se vzamejo iz prometa. Finančni minister je dal nadalje dovoljenje za izdajo 500.000 bankovcev po 1000 lir popravljenega tipa Banca d'Italia v znesku 500 miljonov lir.

Društvene vesti

Pravniški sestanek se bo vršil jutri, v soboto v navadnih prostorih. Želeti je radi važnega pogovora polnoštevilnost.

Pevsko društvo «Kolo». Danes vaja za moški zbor kjer zadnjič. — Tajnik.

Športno društvo «Adria» priredi v nedeljo, 3 junija ob 15. uri 40-kilom. vzpodbujevalno dirko na progi: Bazovica, Padriče, Trebče, Opčine, Sežana, Povir, Divača, Lokev, Bazovica. — Znamenje za odhod bo dano točno ob 15. Maksimalni čas je določen 20 minut po prvodošlem. K dirki vpisuje predsednik g. Podbršček in tajnik(Žerjal Dr., Guardiella št. 801). Čas vpisovanja je določen tik do pred dirko. — Onim kolesarjem, ki ne mislijo dirkati, pa priporočamo, da se snidejo ob 14. v Bazovici (pri prostoru za semenj), da se dodelijo nadziratelјem dirke. Tudi najmlajši dobrodošli.

Prvim petim dirkačem nakaže društvo 5 krasnih svetinj.

V nedeljo torej kolesarji: na preizkušnjo! Odbor.

M. P. D. - Sv. Jakob. Odborova seja se vrši danes ob 20.30. Sestanek jutri ob 20.30 s predavanjem tov. Pahorja Dragotina.

V nedeljo priredi turistični odsek izlet v kako bližnjo obmorsko kopelj. Natančnejše jutri na sestanku.

Onim kolesarjem, ki se mislijo udeležiti nedeljske dirke S. D. A., naznanjamo, da se lahko javijo pri odborovi seji in na sestanku k dirki. — Odbor.

Iz tržaškega življenja

Roko si je pohabila. V vrvarnici Angeli v Škednju, kjer je bila zaposlena, je včeraj predpoldne prišla po nesreči z roko med kolesje nekega stroja 50-letna delavka Antonija Sinkovič, stanujoča pri Sv. Mar. Magdaleni št. 100. Zobasto kolo ji je odtrgalo drugi in tretji člen desne roke. Ponesrečenko so spremili v mestno bolnišnico, kjer so jo sprejeli v kirurgični oddelek. Okrevala bo v 14 dneh.

Z voza je padel. Včeraj zjutraj so pripeljali v mestno bolnišnico 11-letnega šolarja Aquilina Mondo, doma iz Kopra. Deček je imel levo nogo zlomljeno v stegnu. Spremljevalci dečka so povedali, da je ta pri padcu z voza prišel z nogo pod kolo ter se tako poškodoval. Mondo je bil sprejet v kirurgični oddelek. Zdravniki sodijo, da bo okreval v 6 tednih.

Žepna tatvina. Medtem ko se je izseljenec Josip Palmich, star 28 let, rodom iz Lovranišča, mudil v uradih paroplovne družbe «Cosulich», v ulici Milano št. 10, mu je neznani žepar spretno izmaknil listnico, v kateri se je poleg raznih dokumentov nahajal tudi znesek 2045 lir v bankovcih. Okradenec je naznanil tatvino na kvesturi.

Bunke sumljivega izvora. Včeraj ob 16. je bil zdravnik rešilne postaje poklican v staro prosto luko, kjer se je pred hangarjem št. 26 nahajal mož, ki je potreboval zdravniške pomoči. Prišedši na označeno mesto je zdravnik našel tam po delavsko oblečenega moža, ki je imel ves obraz v bunkah, tako da je komaj gledal. Neznaca so prepeljali v mestno bolnišnico. Tam mu je zdravnik izlečil številne praske in bunke, nato ga je zaslišal tamkaj službo vršeči policijski agent. Ranjenec se je legitimiral za 50-letnega Andreja Godino, težaka, stanujočega v ulici Madonnina št. 18; Ni pa hotel povedati, kdo ga je tako neusmiljeno zdelal. Ostal je v bolnišnici.

Vzoren čuvaj. Na podlagi brezimne ovadbe so orožniki aretirali nekega Attilija Scovenski in nekega Jospa Babich. Moža sta bila namreč v omenjeni ovadbi obdolžena, da sta skušala pred par dnevi okrasti bar Romanelli, ki se nahaja v ulici Sanità št. 16. Odvedena sta bila na kvesturo, kjer sta pri zaslišanju, po dolgem obotavljanju, priznala poskušeno tatvino. Povedala pa sta tudi, da ju je k temu zločinskemu dejanju podpihoval nočni čuvaj Mihael Siciliani, star 27 let. Vsled te izjave je bil ta «čuvaj» aretiran in sedaj premišljuje o minljivosti tatinskega prijateljstva v zaporu v ulici Coroneo.

Samomor. Včeraj opoldne je neki mladenič, ki je imel opravka v podstrešju hiše št. 4 v ulici Luigi Ricci našel obešeno na kavelj podstrešnega okna truplo moža, v katerem je spoznal 36-letnega Jakoba Cicora, ogljarja stanujočega v četrtem nadstropju iste hiše. Ko je mladenič premagal svoje presenečenje vsled mučnega prizora, je prerezal vrv, položil obešenca, ki ni kazal nobenega znaka življenja, na tla ter sklical skupaj ljudi. Nekdo izmed navzočih se je podal na orožniško postajo v ulici dell'Istria ter obvestil o dogodku orožnike; od tam je bil poklican na lice mesta zdravnik rešilne postaje. Prišedši na označeno mesto, je ta skušal s pomočjo postrežnikov obuditi potom umetnega dihanja obešenca k življenju, toda vsako prizadevanje je bilo zaman; nesrečni ogljar je bil že mrtev.

Domneva se, da si je mož vzel življenje radi nesrečnih družinskih razmer.

Posledice popivanja. Težak Fran Rebec, star 39 let, stanujoč v ulici S. Servolo št. 4, se je pred sinočnjim ustavil v neki staromestni gostilni ter si začel namakati s sladkim vincem od dnevnega napora osušeno grlo. Ko se ga je bil že precej nalezel, se je iz malenkostnih vzrokov sprl z nekim gostom, kateri mu je tekom pretepa, ki je sledil prepiru, zagnal v obraz vinski kozarec. Rebec se je moral zateči v zavod «Zelenega križa», kjer mu je zdravnik izpral in obvezal široko rano na desnem licu.

Vesti z Goriškega

V NEDELJO KONCERT PEVSKEGA IN GLASBENEGA DRUŠTVA V GORICI

Zveza slovenskih županstev v Gorici dodaja v zadevi davka na zemljiški dohodek (imposta di ricchezza mobile sul reddito agrario) svojim okrožnicam in zadnjemu pojasnilu v listih še to-le:

Obrazci, ki jih imata v zalogi Zveza slov. županstev in Slovensko kmetijsko društvo v Gorici, so nepopolni, ker je njihovo izpolnjevanje na podlagi dogovorno s finančno oblastjo izdanih tabel in izčrpnega navodila čisto enostavno. Cena posameznemu obrazcu je 40 cent., cena tabeli z navodili 2 liri. Plača se takoj ob prevzetju. Obrazci in navodila so od pondeljka t. j. 4. junija t. l. na razpolago v uradu, kjer so se bili naročili t. j. ali v Zvezi slov. žup., Via Mameli 8, ali pri Slov. kmet. društvu, Via Contavalle 7.

Vsi koraki v tem oziru so se napravili v dogovoru s pristojnimi oblastmi posebno pa z goriško viceprefekturo. Da se podpre pouk v tiskani besedi tudi z živo besedo, se bodo vršili po naši deželi (v središčih) shodi, na katere se že sedaj vabijo gg. župani, tajniki in one osebe, ki so prevzele po občinah izpolnjevanje obrazcev. Vsi, ki jim je do tega, se obveste pravočasno o teh shodih.

Če bo kdo potreboval posebnih pojasnil, naj se obrne na zgoraj omenjeni društvi, kjer se bodo tudi izpolnjevale tozadevne napovedi počenši z 11. junijem t. l. in sicer od 8. do 12. predp. in od 2. do 4. pop. — (Iz pisarne Zveze slovenskih županstev).

Borzna poročila.

Valuta na tržaškem trgu.

V Trstu, dne 31. maja. 1923.

avstrijske krone	0.35	0.40
avstrijske krone	0.0290	0.0310
češkoslovaške krone	62.90.—	63.25
dinarji	23.20.—	23.40
leji	10.50.—	11.—
marke	0.0325	0.0360
dolarji	20.95	21.10
francoski franki	138.75.—	139.25
švicarski franki	379.—.—	383.—
angleški funti papirnati	97.50.—	97.90

Mali oglasi

PEKOVSKI pomočnik, dobro izučen, s svojo koncesijo, vajen vsakemu delu, vešč slovenskega, italijanskega in nemškega jezika, išče dela v mestu ali na deželi. Ponudbe pod «Vešč» na upravništvo. 773

KRONE 1.73, goldinarje 4.60. Zlatarnica Ponte Fabbra 1 (Piazza Goldoni). 774

JADRANKO za junij imajo tobakarne že na prodaj. Razprodajalci z dežele, ki še niso poslali izkupička, so naprošeni, da čimpreje pošljejo denar za razprodane liste in sporočijo če jim je število prejemajočih iztisov previsoko. 772

KRONE L 1.70, goldinarji L 4.55, 5kronski komadi L 8.85, 20 kronski zlati L 81.— Via Pondares 6/I 44

SREBRO, zlato in briljante plača več kot drugi Pertot, via S. Francesco 15, II. 45

KROJAČNICA Ant. Jerič, Via Valdirivo 15/1 naznanja slav. občinstvu, da izdeluje obleke po znižanih cenah. 736

ZAKONCA brez otrok iščeta mesto vratarja. Naslov pri upravništvu. 762

HIŠA v Trnovem št. 14 se proda pod ugodnimi pogoji, tudi na obroke. Bobek, Trnovo-Ilir. Bistrica. 764

IZREDNA PRILIKA. Dve mostni tehtnici, dvigneta do 5000 kg, rabljeni, v najboljšem stanju, se prodata po zmerni ceni. Ing. Righi & Vidovich, Trst (8), Via Sanità 8, vogal Via Porporella. 765

BABICA, diplomirana, sprejema noseče na dom. Ljubezniva oskrba. Najstrožja tajnost. Corso Garibaldi 23, I. 766

TRGOVINA z mešanim blagom na zelo prometnem kraju, se odda. Naslov pri upravništvu. 767

POZOR! Krone, korale, zlato, platin in zobovje po najvišjih cenah plačuje edini grosist Belleli Vita, via Madonnina 10, I. 32

SKLADIŠČE
octove kisline, žvepla
in modre galice. 228
ANTON GAMBEL
Trst — Via Coroneo št. 1 a — Trst

BOMBAŽEVINA
moderna
v največji izberi
po zelo ugodnih cenah:

Gobasto blago, enobarvno . . . L 9.—
Gobasto blago, dvojna visokost, enobarvno . . . . . „ 15.—
Gobasto blago, crepé, enobarvno, dobre vrste . . . . . „ 17.—
Gobasto blago, črtano reklamna cena . . . . . „ 11.—
Gobasto blago, črtano, Bajadere . „ 12.—
Gobasto blago, barve fantazija, dvojna visokost, zadnja novost . „ 16.—
Gobasto blago, à jour, dvojna visokost . . . . . „ 20.—
Gobasto blago, fantazija, dvojna visokost . . . . . „ 21.—
Gobasto blago, angleško, zadnja moda, barve fantazija . . . . „ 27.—

Crepé, risbe fantazija . . . . . L 1.90
Crepé, beneški, novi dohodi . . . „ 2.60
Batist, tiskan, velike risbe . . . . „ 3.75
Crepon, modern . . . . . „ 4.—
Voile, bombaževinast, fantazija . . „ 4.70
Voile, bombaževinast, kakor volnen risbe fantazija . . . . . „ 5.50
Tiskano blago, velika izbera L 3.90, 6.80
Forosetta, nove risbe . . . . „ 7.25, 8.50
Foulard, francoski, barvan, nove risbe . . . . . L 9.—, 12.50

Etamin, švicarski, enobarven L 10.—, 13.—
Etamin, moderne risbe, zadnja novost . . . . . „ 12.—, 14.—
Podlaga, fantazija, turške risbe, novost . . . . . „ 7.50, 12.—
Rigatino, za otroške obleke „ 7.90, 9.50
Panama, za moške in otroške obleke . . . . . „ 9.—, 12.—
Gabardine, za moške obleke in hlače, moderne barve . . . L 18.—
Percail, barvan, za kopalne obleke „ 6.—
Gabardine, črn, za kopalne obleke „ 11.—
Satin, orientalske risbe . . L 7.50, 12.—

Corso V. E. III - 16
Tel. 10-08
ÖHLER
Corso V. E. III - 16
Tel. 24-24

PODLISTEK

WILKIE COLLINS:

Gospa v belem

92

IZPOVEDBE GOSPICE HALCOMBE

«Poslušajte svoj naravni, dobri razum in ostanite v ozadju. Draga in občudovanja vredna ženska, ne želite si nevarne javnosti.

«Če ostanete pri tem, vam zagotavljam, da se vam ni ničesar bati. Nobene nove žalosti ne bodo vznemirjale vaših čuvstev — čuvstev, ki so mi tako dragocena kot moja lastna. Ne boste nadlegovani, in tudi vaša lepa spremljevalka ne bo zasledovana v svoji samoti. Našla je novo pribežališče — v vašem srcu. Pribežališče neprecenljive vrednosti! — Zavidam jo in jo puščam notri.

«Ne pojdite dalje od tam, kjer ste sedaj prispeli; ne ogrožajte resnih interesov drugih ljudi; ne grozite nikomur! Ne silite me — zaklinjam vas — ne silite me k dejanjem, mene, moža dejanj — ker srčna želja mojega samoljubja je, da ostanem pri miru in da zaradi vas ne uporabim svojih sil in obširnih zvez za nadaljnje delovanje. Če se gospod Hartright vrne na Angleško, ne občujte z njim. Jaz grem svojo pot in gospod Persival mi sledi za petami. Tisti dan, ko bi gospod Hartright križal to pot, je izgubljen.»

Podpis k tem vrsticam je bila samo začetna črka F, polna drobnih umetniških črčkanj. Vrgel sem pismo s prezirom na mizo.

Poskuša strašiti, sem rekel: to je gotovo znamenje, da se sam boji.

Preveč ženske je bilo v njej, da bi pismo tako lahko vzela kot jaz. Nesramna domačnost besedila je bilo preveč za njeno samozatajevanje. Ko me je pogledala črez mizo, je stisnila pesti na svojih kolenih in staro, prvotno sovraštvo in zopet zaplapolalo na njenem obličju in v njenih očeh.

Zatopil sem se v temne misli. Potem pa sem rekel:

Jutri zjutraj odpotujem s prvim vlakom v Blackwater Park in upam, da se vrnem zvečer.

V Blackwater Park!

Da. Odkar sem šel od gospoda Kyrleja, sem imel dovolj časa o tem razmišljati. Njegovo naziranje se v eni točki strinja z mojim.

Do konca moramo vztrajati pri tem, da izsledimo datum Lavrinega odpotovanja. Edina šibka točka v tej zločinski zaroti in brškone tudi edina možnost dokazati, da je ona živa, je dana v odkritju tega datuma.

To se pravi, je rekla Marijana, v odkritju okoliščine, da je Lavra zapustila Blackwater Park še-le po datumu, ki je v zdravniškem izkazu naveden kot dan njene smrti?

Gotovo.

Iz česa sklepaš, da se je to pozneje zgodilo? Lavra sama ne zna ničesar povedati glede časa, ko je prišla v London.

Toda lastnik umobolnice ti je rekel, da je prišla tja 27. julija. Dvomim, da je bilo grofu mogoče držati jo v Londonu več kot eno noč, ne da bi se ona zavedla o svojem položaju. V tem slučaju je morala odpotovati 26. julija in naslednji dan, ki je v zdravniškem izkazu naveden kot dan njene smrti, je prišla v London. Če ugotovimo ta datum, tedaj imamo dokaz proti gospodu Persivalu in grofu.

Da, da — razumem! Toda kako priti do tega dokaza?

Izpovedba gospe Michelson mi je naznačila dvoje načinov priti do tega dokaza. Prvič je treba povprašati gospoda Dawsona, ki bo pač vedel, kdaj je začel zopet hoditi v Blackwater Park, potem ko je Lavra zapustila hišo. Drugič je treba poizvedovati v gostilni, katero noč je prišel tja gospod Persival sam. Mi vemo, da je odpotoval nekaj ur za Lavro in na ta način moremo zvedeti za datum. Vsekakor je vredno to poskusiti, in trdno sem odločen, da to jutri napravim.

In recimo, da se ti ne posreči — zdaj gledam stvar z najslabšega vidika, Walter, recimo, da se ti ne posreči, ali ti ne more nihče drug pomagati v Blackwater Parku?

V tem slučaju sta v Londonu dva moža, ki mi moreta in morata pomagati: gospod Persival in grof. Nedolžni ljudje so pač pozabili datum, toda onadva sta kriva in gotovo ga poznata. Če se mi vse drugo ponesreči, tedaj bom izsilil iz enega izmed njiju priznanje in sicer pod mojimi lastnimi pogoji.

Ko sem govoril te besede, je vzplamtelo Marijanino obličje v vsem ženskem žaru.

Midva oba veva, Marijana, sem nadaljeval, da ima življenje gospoda Persivala neko slabo točko. —

Ali misliš na njegovo tajno!